

там місцевих рад народних депутатів України, за винятком випадків, коли дії передбачені або впливають із законів України.

В даний час в Миколаївській області основним органом управління ЗЕД є Управління зовнішніх зносин та ЗЕД Миколаївської обласної державної адміністрації. Його основні завдання:

- Забезпечення реалізації на території області державної політики у сфері зовнішніх зносин та ЗЕД;
- Сприяння виконанню зобов'язань за міжнародними договорами України,
- Сприяння розвитку міжнародного співробітництва у галузі економіки і торгівлі, захисту прав людини, боротьби з тероризмом, екологічній безпеці, охорони здоров'я, науки, освіти, культури, туризму, фізкультури і спорту та інших сфер суспільного життя;
- Сприяння активізації зовнішньоекономічних зв'язків та виходу на зовнішній ринок розташованих на території області підприємств, установ та організацій;
- Здійснення заходів та сприяння створенню належних умов, спрямованих на розвиток та організацію міжрегіонального, прикордонного та прибережного співробітництва у сфері ЗЕД;
- Сприяння діяльності правоохоронних та митних органів, органів охорони державного кордону

**Висновок.** Аналіз реформування економічних відносин в Україні за роки її незалежності свідчить про те, що перехід економіки регіонів до ринкових відносин здійснювався недостатньо регульовано. Внаслідок цього відбулася руйнація звичних територіальних пропорцій, замість поступового нівелювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів спостерігається їхня подальша диференціація, наростання поляризації між регіонами за рівнями соціального розвитку й потужністю економічного потенціалу. За цих обставин в Україні гостро постала необхідність формування й реалізації активної державної регіональної політики.

#### Джерела та література

1. Колмацька С.П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання та гарантії здійснення. Навчальний посібник К.: ВД Професіонал, 2004 – 288с.

2. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. - Деміург, 2003 - 296с.

#### Гончаренко І.В.

### РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вступ. Глобалізація світової економіки та інноваційний характер її розвитку в сучасних умовах визначають необхідність відповідних змін у розвитку економіки України. Таким першочерговим завданням є трансформація моделі економічного зростання (перехід до інноваційного типу розвитку) і зміна характеру розвитку – з мобілізаційного на революційний з урахуванням глобальних змін на міжнародному ринку.

Постановка проблеми. Інноваційний тип економіки передбачає визначення пріоритетів розвитку держави і регіонів, створення необхідних умов їх забезпечення – реформування відносин власності і системи управління в інноваційній сфері, стимулювання розвитку підприємництва, перехід до ринкового механізму регулювання економічних відносин. Не менш важливим завданням є всебічна активізація інноваційної діяльності на рівні окремих підприємств, бо сучасна ситуація викликає значне занепокоєння.

Вирішення проблеми. З 2000 року в Миколаївській області активно зменшується кількість підприємств, що впроваджують інновації, в 2004 році вони становили тільки 6,8 % до загальної кількості промислових підприємств (табл.1)

За міжнародними стандартами інновація – це кінцевий результат інноваційної діяльності, що знайшов втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впроваджене на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг.

Негативною особливістю в Україні є недостатній рівень державної підтримки інноваційного розвитку, хоча деякі кроки в цьому напрямку було здійснено. Свого часу було утворено Державний інноваційний фонд України, однак значної активізації інноваційної діяльності так і не сталося. В Миколаївській області у 2003 році обсяг інноваційних витрат був значно меншим ніж у 2003 році. (табл.2)

Сучасний інвестиційний ринок України характеризується гострою нестачею фінансових ресурсів і відсутністю практичного досвіду ефективного застосування відомих у світовій практиці методів фінансування інновацій.

В більшості країн світу основними джерелами фінансування інноваційної діяльності є бюджетні кошти і прибуток. В Україні розраховувати на значне бюджетне фінансування інноваційної діяльності не доводиться. В Миколаївській області частка коштів державного бюджету у 2004 році становила 0,9%, а 98,7% витрат було забезпечено за рахунок власних коштів. (табл.3)

Державні кошти використовуються в основному на фінансування фундаментальних наукових досліджень, державних наукових програм з пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки, на дотації науково-дослідним організаціям та вищим навчальним закладам, а також на матеріальну підтримку наукових працівників, включаючи стипендії видатним вченим, докторам, аспірантам тощо.

## РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Таблиця 1. Кількість промислових підприємств Миколаївської області, що впроваджували інновації

Показники	2000		2001		2002		2003		2004	
	всього	%, до загальної кількості промислових підприємств	всього	%, до загальної кількості промислових підприємств	всього	%, до загальної кількості промислових підприємств	всього	%, до загальної кількості промислових підприємств	всього	%, до загальної кількості промислових підприємств
Всього	48	22,7	50	22,6	43	19,4	37	14,3	18	6,8
у тому числі проводили комплексну механізацію й автоматизацію виробництва	3	1,4	8	3,6	6	2,7	11	4,3	11	4,1
впроваджували нові прогресивні технологічні процеси	9	4,3	13	5,9	9	4,1	8	3,1	7	2,6
з них: маловідходні, ресурсозберігаючі та безвідходні	5	2,4	5	2,3	4	1,8	3	1,2	3	1,1
освоювали виробництво нових видів* продукції	43	20,4	47	21,3	41	18,5	32	12,4	8	3
з них: нові види техніки	8	3,8	7	3,2	3	1,4	7	2,7	2	0,8

\* з 2003 року – видів інноваційної продукції

Таблиця 2. Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості Миколаївської області (у фактичних цінах)

Показники	2000		2001		2002		2003		2004	
	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу
Всього	103	100	120	100	270,7	100	287,9	100	268	100
у тому числі за напрямками: дослідження і розробки	7,9	7,6	8,2	6,9	80,1	29,5	87,8	30,6	88,3	33
придбання нових технологій	0	0	0,5	0,4	0	0	0,3	0,1	–	–
придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів та капітальні витрати, пов'язані із упровадженням інновацій	74,4	72,1	59,2	49,4	152,1	56,2	120,7	41,9	134,1	50
маркетинг, реклама	8,4	8,1	25,2	21	5	1,9	13,9	4,8	4,3	1,6
інші	12,4	12,2	26,7	22,3	33,5	12,4	65,2	22,6	41,3	15,4

Таблиця 3. Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності в промисловості Миколаївської області (у фактичних цінах)

Показники	2000		2001		2002		2003		2004	
	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу	млн. грн.	%, до загального обсягу
Всього	103,1	100,0	119,8	100,0	270,7	100,0	287,9	100,0	268,0	100,0
у тому числі за рахунок										
держбюджету	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	0,0	0,5	0,2	2,3	0,9
місцевого бюджету	–	–	–	–	0,0	0,0	0,8	0,3	0,2	0,1
власних коштів	76,2	74,0	109,0	90,9	174,1	64,4	215,5	74,8	264,8	98,7
кредитів	19,7	19,1	0,0	0,0	0,4	0,1	5,5	1,9	0,5	0,2
коштів інвесторів іноземних держав	2,7	2,6	10,2	8,5	24,4	9,0	48,7	16,9	–	–
інших джерел	4,4	4,2	0,3	0,3	71,8	26,5	16,9	5,9	0,2	0,1

Вихід товаровиробників області на відповідний рівень якості і конкурентоспроможності продукції, нарощування експортного потенціалу неможливий без розробки та впровадження новітніх технологій, освоєння на їх базі виробництва принципово нових видів наукоємної продукції.

Висновок. Перспективними напрямками інноваційного розвитку в регіоні можуть бути наступні:

- створення лізингових компаній;

- створення технопаркових структур – об'єднань підприємств, що розробляють, виробляють і реалізують інноваційні продукти;
- створення баз даних інноваційних розробок вчених регіону;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової та митної політики у сфері інноваційної діяльності;
- забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності. Залучення до розробки та впровадження інноваційних проектів студентства та науково-викладацького складу;
- підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

#### Джерела та література

1. Головне управління статистики у Миколаївській області Статистичний щорічник Миколаївської області за 2004р. За редакцією П.Ф.Зацаринського.
2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) Навчальний посібник. За редакцією Сіваченка І.Ю. Київ ЦУЛ 2003, 186с.

#### Іртіщева І.О.

### РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА МИКОЛАЇВЩИНІ

**Вступ.** Одним з головних факторів, що впливає сьогодні на рівень світового прогресу та розвиток економіки всіх країн, є міжнародна торгівля. На земній кулі існує більш ніж 200 держав, і кожна з них претендує на власне місце на світовому ринку. Включаючись у систему міжнародних економічних відносин, в умовах інтенсивного формування глобалізаційних та інтеграційних процесів, Україна має враховувати сучасні тенденції світового розвитку. Трансформація ринкової економіки України проходить паралельно з різким збільшенням об'ємів міжнародної торгівлі. Для гармонійного розвитку країни необхідно підвищити конкурентоспроможність та ефективність експортної політики. Чим більше українських товарів та послуг експортуватиметься на світовий ринок, тим більше підвищуватиметься імідж країни, її добробут. За оцінками експертів Світового банку, протягом перших десятиліть ХХІ сторіччя, міжнародна торгівля залишатиметься основним двигуном глобальної світової економіки, а тому значення зовнішньоекономічних відносин постійно зростає. Розширення участі країн у різноманітних формах міжнародного бізнесу дозволяє швидкими темпами нарощувати економічний потенціал країни.

Питаннями дослідження ролі і місця зовнішньоекономічних відносин в економіці країн займаються вітчизняні і зарубіжні вчені: Т. Циганкова, Л. Петрашко, Л. Кальченко, В.Новицький, А.Кандиба, А. Шишаєв, Х. Шреплер. Однак це питання є вельмиактуальним.

**Постановка завдання.** Ціллю статті є дослідження напрямків здійснення зовнішньоекономічних операцій, аналіз структури експорту і імпорту по основних видах продукції та пошук основних шляхів удосконалення зовнішніх відносин Миколаївської області. Основними методами досліджень є аналітичні.

**Результати.** Одним з головних факторів, який впливає сьогодні на рівень світового прогресу і розвиток економіки всіх країн, зважаючи на поглиблення міжнародного поділу праці та його інтернаціоналізацію, є міжнародне економічне співробітництво. Завдяки науково-технічній революції міжнародні економічні стосунки постійно розвиваються, набирають масштабності та комплексності, переростають з суто торгівельних у виробниче та науково-технічне співробітництво. Відбуваються процеси торговельно-економічної інтеграції, лібералізації міжнародної торгівлі, активізується діяльність транснаціональних корпорацій.

Активний розвиток міжнародних економічних зв'язків не тільки сприяє економічному зростанню держав світової спільноти, але й дозволяє підтримувати і укріплювати мирні взаємини, створювати систему міжнародної безпеки.

Економіка України значно залежить від торгівлі з іншими країнами. За 2005р. експорт товарів склав 34286,8 млн.дол.США, імпорт – 36141,1 млн.дол.США, порівняно з 2004р. експорт збільшився на 5%, імпорт – на 24,6%. Від'ємне сальдо становило 1854,3 млн.дол. (у 2004р. позитивне сальдо – 3669,3 млн.дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,95 (у 2004р. – 1,13). Експортними операціями займається понад 12 тис. підприємств, а імпортом – більш ніж 21 тис.

Що стосується розподілу обсягів експортно-імпортних операцій за формами власності підприємств, то найбільша питома вага припадає на приватні підприємства і становить 91,9% по експортним операціям і 72,9% по імпортним (табл. 1).

**Таблиця 1.** Розподіл обсягів експорту-імпорту товарів в Україні за формами власності за 2005 рік

	Експорт			Імпорт		
	кількість підприємств	вартість, млн. дол. США	питома вага у загальному обсязі, %	кількість підприємств	вартість, млн. дол. США	питома вага у загальному обсязі, %
<b>Всього</b>	12614	34286,8	100,0	21387	36141,1	100,0
Приватна	11798	31480,7	91,9	20593	26356,7	72,9
Державна	770	2792,0	8,1	579	9744,9	27,0
Комунальна	46	14,1	0,04	215	39,5	0,1